

Потрібно віддавати перевагу тим методам захисту рослин, які забезпечують тривалий комплексний економіко-екологічний та соціальний ефект.

Необхідно широко впроваджувати в аграрному виробництві економіко-екологічні й соціальні інновації, пов'язані з новітніми технологіями у захисті рослин, що зменшуватиме пестицидне навантаження на довкілля.

Слід стимулювати екологічно безпечні, енергетично ефективні та ресурсозберігаючі технології в аграрному виробництві.

Список використаної літератури

1. *Шестопад З. А.* Розробка та презентація довідника з інтегрованого захисту рослин плодкових і ягідних культур від шкідників і хвороб у західному регіоні України / З.А. Шестопад // Проект по захисту рослин та застосування пестицидів. – К. : УААН, 1997. – С. 97–103.

2. Довідник по захисту польових культур [Л. І. Бублик, Г. І. Васечко, В. П. Васильев та ін.]. – К. : Урожай, 1999. – 744 с.

Дребот О.І., д.е.н., професор,
член-кореспондент НААН

Гарнавський В.А., аспірант
Інститут агроекології і природокористування НААН
м. Київ

ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ОКРЕМИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Євроінтеграційні процеси в Україні та прагнення до вступу в ЄС стимулюють процес проведення реформ, що стосуються різних сфер господарювання. У цілому існуюча система оподаткування стимулює розвиток сільськогосподарського землекористування в Україні та діяльність сільськогосподарських підприємств, зокрема, однак огляд та аналіз міжнародного досвіду функціонування таких систем дає змогу визначити засади ефективного фіскального регулювання та може бути корисним у напрямі справляння податків та застосування податкових пільг.

Оподаткування є одним з найбільш дієвих інструментів економічного регулювання, що забезпечує оперативний вплив держави на економічні процеси в країні з метою збалансування суспільних інтересів. Ефективний

податковий механізм передбачає стимулювання підприємницької активності, формування сприятливого інвестиційного клімату, а також є передумовою економічного зростання економіки в цілому та окремих її галузей.

Оскільки для сільськогосподарських підприємств земля є основним засобом виробництва, то її кількісні та якісні характеристики є основоположним для ефективності виробництва та дохідності сільськогосподарських підприємств, тому практично у всіх країнах фіскальна політика спрямована на пільгове оподаткування земель сільськогосподарського призначення. У деяких країнах є неоподаткований мінімум земель (Чехія), в інших взагалі не оподатковуються землі сільськогосподарського призначення (Ірландія).

В Україні сільськогосподарські підприємства стали платниками єдиного податку четвертої групи, яка знаходиться на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності. Платниками єдиного податку четвертої групи є сільськогосподарські товаровиробники, частка сільськогосподарського товаровиробництва яких за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %. [3]

У разі якщо сільськогосподарський землекористувач не є платником єдиного податку, він сплачує податок на землю. Об'єктом оподаткування є земельні ділянки, що знаходяться у власності, користуванні, та земельні частки (паї).

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування – не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь – не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки. [2]

Основна відмінність між сплатою єдиного податку четвертої групи і земельного податку полягає в ставці таких податків. Так, ставка єдиного податку є значно меншою, ніж ставка земельного податку.

Отже, сільськогосподарські підприємства, які є платниками єдиного податку четвертої групи, мають пільги в оподаткуванні, а саме звільняються від сплати земельного податку, що є стимулюючим фактором для розвитку сільського господарства в цілому.

Розглядаючи фіскальне регулювання різних країн можливо помітити основні тенденції:

- страхування від падіння цін та страхування сільськогосподарських ризиків (США);

– запровадження програма гарантування частини позики, яку готова взяти на себе держава, цільове субсидіювання агровиробників, що спрямоване на оптимізацію виробництва, покращенням якості продукції, умов утримання тварин інновації, використання відновлюваних джерел енергетики(Нідерланди);

– механізм дії пільгових кредитів для сільського господарства заснований на принципі державного погашення банком різниці між договірною процентною ставкою і ставкою пільгової позики, наданої фермеру (Франція);

– надання пільгових кредитів, частина податкової чтивки по кредиту погашається державою, підтримка сімейних сільськогосподарських господарств, спрямування на екологізацію сільськогосподарського виробництва продукції (Польща). [1]

– Характерними рисами фіскального регулювання сільськогосподарського землекористування в Україні нині є:

– наявність численних податкових пільг, які безсистемно надаються господарюючим у галузі суб'єктам;

– використання уніфікованого податкового інструментарію для різних груп сільськогосподарських товаровиробників, що створює нерівномірне конкурентне середовище;

– низька фіскальна ефективність прямого оподаткування, що призводить до проблем з формуванням ресурсної бази місцевих бюджетів сільських територій;

– орієнтованість державних програм на підтримку агрохолдингів.

Таким чином, порівнюючи зарубіжний досвід у сфері сільського господарства та орієнтуючись на провідні економіки світу, можна дійти висновку, що процес оподаткування є досить диференційованим: в залежності від пріоритетів розвитку видів сільськогосподарської діяльності, масштабів виробництва, зважаючи на темпи переходу на екологічне виробництво та ефективність використання біоресурсів, впливу на ціну продукції. Високі ризики галузі потребують впровадження ефективного механізму страхування, пільгових умов кредитування та цільове надходження коштів до кінцевого споживача.

Список використаних джерел

1. Голобородько Т. В. Оподаткування сільськогосподарської діяльності в Україні та в зарубіжних країнах: дослідження впливу на цінову політику [Електронний ресурс] / Т. В. Голобородько // Ефективна економіка. – 2017. – №5. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

2. Жмудінський В. Порівняльно-правовий аналіз оподаткування сільськогосподарських підприємств в Україні та в окремих країнах світу [Текст] / Василь Жмудінський // Підприємництво, господарство і право. - 2018. - № 1. - С. 94-98

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР)- Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Дубас Р.Г., д.е.н., доцент
завідувач кафедри менеджменту

Університету «Україна»

Дядченко І.І., аспірант

Інститут агроекології та природокористування НААН
м.Київ

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ У ВИКОРИСТАННІ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день лісогосподарські підприємства Степової зони України потребують, крім докорінної зміни системи фінансового забезпечення, впровадження механізму антикризового управління. Така тенденція викликає необхідність дослідження елементів, принципів та функцій власне поняття антикризове управління. На рис. 1 представлено складові елементи, що формують систему антикризового управління на основі господарського механізму підприємств, незалежно від їх форми власності, виду діяльності та організаційно-правової форми. Так, загальновідомо, що в межах господарського механізму виділяють економічний, соціальний та правовий механізми. Щодо економічного механізму підприємства, то можна виділити такі його складові як механізм формування і використання ресурсів (капіталу); механізм управління затратами; механізм управління фінансами; мотиваційний механізм; механізм взаємодії з ринком. Таким чином, економічний механізм підприємства, з одного боку, має забезпечувати зовнішні зв'язки останнього і створювати відповідні умови отримання доходу. З іншого боку, цей механізм спрямований на розвиток виробничих відносин усередині підприємства. У першому випадку його принципи визначаються особливостями господарського механізму суспільства (домінуючою формою власності на засоби виробництва, існуючими системами ціноутворення, оподаткування, планування тощо), а в